Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi *AcademicJournal of History and Idea*
ISSN: 2148-2292
12 (1) 2025

Derleme Makalesi | Review article
Geliş tarihi |Received:04.12.2024
Kabul tarihi |Accepted:18.02.2025
Yayın tarihi |Published:25.02.2025

Şarafat Taş
https://orcid.org/0009-0002-3600-9341
Principal, Gürbüz İmam Hatip secondary school, Türkiye, serafat2121@hotmail.com
Sevim Ertit
https://orcid.org/ 0009-0000-9607-9240
Teacher, Abdulkadir Perşembe Preschool, Türkiye, sevimertit@hotmail.com
Tuba Ateş
https://orcid.org/0009-0003-5738-4607
Teacher, Abdulkadir Perşembe Preschool, Türkiye, tuba.yavuz.ates88@gmail.com
Nurettin Kaya
https://orcid.org/0009-0004-9160-8878
Asistant Principal, Public Education Centre, Türkiye, kayanurettin123456@gmail.com
Esra Çim
https://orcid.org/0009-0001-4228-051X
Principal, Public Education Centre, Türkiye, esracim.1988@gmail.com
Murat Özten
https://orcid.org/0009-0001-3387-6856
Teacher,700. Yıl Secondary school, Türkiye, murat_oz24@hotmail.com
Betül Kılıç Gilik
https://orcid.org/ 0009-0002-0989-3645
Teacher, Abdulkadir Perşembe Preschool, Türkiye, bkilicgilik@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Taş, Ş., Ertit, S., Ateş, T., Kaya, N., Çim, E., Özten, M. & Gilik Kılıç, B. (2025).İlköğretimde Çalışan Branş Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının İncelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi,12* (1), 292-306. ***https://doi.org/10.5281/zenodo.15516036***

İlköğretimde Çalışan Branş Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının İncelenmesi

Öz

Öğretmenler, toplumların geleceğini belirlemede son derece önemli görevi olan bireylerdir. Bu manada öğretmenlerin toplumları muasır düzeye ulaştıracak kişiler olduğunun altı çizilmelidir. Bu kıymetli görevi yerine getirirken öğretmenlerin rahat bir şekilde işini yapmaları ve problemlerle karşı karşıya kalmamaları gerekir. Öğretmenlerin bu hususta sınıf içerisinde rahat olması ve sınıf yönetimi konusunda ihtiyaç duyulabilecek becerileri taşıması şarttır. Eğitim kurumları açısından böylesine önem

CC BY NC
Creative Commons Licence

arz eden bu çalışmanın amacı ilköğretimde çalışan branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde çalışan 13547 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise evrenden tesadüfî örnekleme yoluyla ile belirlenen 250 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Yüksel (2013) tarafından geliştirilen Sınıf Yönetimi Ölçeği hullanılarak toplanmıştır. Ölçek, 46 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının cinsiyetlerine, eğitim düzeylerine ve kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Sınıf yönetimi, Öğretmen, Eğitim, Sınıf düzeni*

Investigation of Classroom Management Behaviours of Primary School Subject Teachers

Abstract

Teachers are individuals who have an extremely important role in determining the future of societies. In this sense, it should be underlined that teachers are the people who will bring societies to the contemporary level. While fulfilling this valuable task, teachers should do their job comfortably and not face problems. In this regard, teachers should be comfortable in the classroom and have effective skills in classroom management. The aim of this study, which is so important for educational institutions, is to examine the classroom management behaviours of branch teachers working in primary education. The population of the study consists of 13547 teachers working in the central districts of Diyarbakır in the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of 250 teachers determined by random sampling from the universe. The data of the study were prepared by using the Classroom Management Scale developed by Yüksel (2013). The scale consists of 46 items and 5 sub-dimensions. As a result of the analyses, it was seen that teachers' classroom management behaviours did not differ significantly according to their gender, education level and seniority.

Keywords: *Classroom management, Teacher, Education, Classroom organisation*

Giriş

Öğretmenler, toplumların geleceğini belirlemede son derece önemli görevi olan bireylerdir. Bu manada öğretmenlerin toplumları muasır medeniyetler düzeyine ulaştıracak kişiler olduğunun altı çizilmelidir. Bu kıymetli görevi yerine getirirken öğretmenlerin işlerini rahat bir şekilde yapabilmeleri için problemlerle karşılaşmamaları önem arz etmektedir. Mutluluk psikolojik manada sıhhatli olmaya bağlıdır. Çocukların yetişme sürecinde kaliteli bir eğitim kadar kendi sorumluluklarının bilincinde, aktif ve güçlü öğretmenlere de gereksinim vardır. Bu doğrultuda eğitimin tüm kademelerinde kalitenin ve niteliğin arttırılması için gerekli fedakârlıkların yapılması, öğretmenlerin meslekleriyle alakalı her şeye erişebilmesi ve mesleki gelişimlerine destek sağlanması şarttır. Sınıf yönetimi, okulların ve öğretmenlerin, sınıf içerisinde öğrencilerin uygun davranışlarını oluşturup devam sağlama sürecini içermektedir. Sınıf yönetimi stratejilerinden yararlanmada amaç olumlu sosyal davranışların gelişmesini sağlamak ve öğrencilerin akademik katılımlarını arttırmaya çalışmaktır. Etkili sınıf

yönetimi ilkeleri tüm derslerde ve sınıf düzeylerinde işe yaramaktadır. Sınıf yönetimi esasında bir öğretmenin öğrencilerin uymaları gereken birtakım beklenti oluşturma biçimidir. Öğrencilerin başarılı olabileceği bir öğrenme ortamının oluşmasında yardımı olan birtakım kural ve rutinleri kapsamaktadır. Etkili sınıf yönetimi, zamanın iyi değerlendirilmesini, belli sınırların uygulanmasını ve sabırlı olabilmeyi içermektedir. Öğrencilerin dürtülerini kontrol edebilmelerini sağlamaya çalışmak kolay değildir. Fakat bu kuralların ve sınırların belirlenmesi öğrencilerin ileriki hayatında ve eğitim öğretim süreçlerinde başarılı olmalarını sağlayacak bilinci kazandırabilir. Sınıf yönetiminin pek fazla tanımı bulunmaktadır. Ağaoğlu'na göre (2012) bir eğitimcinin öğrencinin başarısına ve öğrenmesine yardımcı olan bir sınıf ortamını sürdürmek için kullandığı yöntem ve stratejiler olarak tanımlar; Erden'e (2000) göre bir sınıfı yönetmeyle ilgili pek çok pedagojik strateji olmasına rağmen, ortak bir payda öğrencilerin başarılı olmalarını sağlayan bir ortamda olduklarını hissetmelerini sağlamasıdır; Balay' a göre (2012) sınıf yönetimi; öğretim için gerekli materyalleri yönetmek; Turan'a göre (2011) sınıf yönetimi ve öğrencilerin psikolojik ve öğrenme ihtiyaçları konusundaki güncel araştırma ve teorilerin anlaşılmasına rehberlik etme süreci; Sarıtaş'a göre (2000) öğretmen ve öğrenciler arasında olumlu ilişkilerin oluşturulması şeklinde tanımlanmıştır. Sınıf yönetimi eğitim yönetiminin önemli ve de etkili bir süreci olarak değerlendirilmiştir (Gündüz & Can, 2013). Sonuç olarak, bu çalışmanın hedefi, ilköğretimde çalışan branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarını incelemektir.

1. Sınıf Yönetimi

Sınıf düzeni, istenen amaca ulaşabilmek için uygun teknik, strateji ve modellerin sınıf yönetimine göre düzenlenmesi çalışmanın bütünleyiciliğini sağlamış olur. Sınıf yönetimi sayesinde sınıf daha düzenli ortam ise daha huzurlu olur. Sınıf düzeni ortamının iyi olması yalnızca öğretmen öğrenci etkileşimini değil öğrenci etkileşiminde iyi olmasına katkıda bulunur. Öğretmen, planlanması gerekli etkinlikleri programlı belirli bir düzen içerisinde takip eden öğrenim öğretim ortamının birbiriyle disiplinli düzenli biçimde yürümesini sağlar (Çalık, 2012).

2. Sınıf Yönetiminin Alt Boyutları

2.1. Sınıfın Fiziksel Düzeni

Sınıf yönetimin etkili olma basamaklarından biri olan sınıfın fiziki yapısı öğrencilerin dikkatini celp etmeledir (Kaya & Ağaoğlu, 2013). Sınıfın genişliği, sınıfın alanının çeşitli etkinlik yapımı için ayarlanması, bölünmesi, ısı, ışık, gürültü, nem, renkler, düzenekler, en önemlileridir (Başar, 1999). Sınıfın fiziki yapısı öğrenme üzerinde etkisi olan faktörlerden biridir. Bu sebeple sınıfın fiziki yapısı öğrencinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerine hitap etmelidir. Fiziksel düzenlemeler öğrenciye iyi bir eğitim ortamı sağlamak ve öğrenciye

okulu daha cazip hale getirmek için yapılmaktadır. Öğrenmeyi olanaklı hale getiren ve pekiştiren olumlu ve teşvik edici bir sınıf atmosferi olmadan, akademik başarı, öğrencinin derse katılımını beklemek gerçekçi değildir (Kalin vd., 2017). Sınıfın fiziki yapısını uygun hale getirmek için bazen mevcut azaltma yoluna gidilebilmektedir. Bu sayede sınıfın büyüklüğü ile öğrenci sayısı uyumlu hale getirilmeye çalışılmaktadır. Sınıf fiziki düzeni ve oturma düzeninin değişiklikler öğrencilerin öğrenme sonuçlarını iyileştirecek ve hem öğretmenleri hem de öğrencileri öğretme ve öğrenme süreçlerinde kolaylaştırabilir (Ramli, Ahmad ve Masri, 2013).

2.2. Öğrenme Öğretme Süreci

Öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilerin genel hazırbulunuşluk yapılarının belirlenen hedefe ve amaca ulaşmada ortaya konulacak kısa veya uzun planlı ders anlatımı buna göre kaynakların belirlenmesi ve bu doğrultuda eğitim yöntemlerin belirlenmesidir. Günümüzde öğrenme öğretme sürecinde teknolojiden yararlanması büyük bir kolaylık, çeşitlilik ve zenginlik sağlar. İntemet, bir sınıf ortamında öğrenciler ve öğretmenler için başka türlü kolayca sağlanamayacak olan öğretim materyallerine ve diğer bilgilere erişim sağlamaktadır (Boholano vd., 2020). Öğretmen öğretme öğrenme sürecinde zamanı etkili kullanarak zengin bir öğrenme ortamı sağlayabilmektedir. Öğretmen aynı zamanda bu süreçte zaman yönetimi konusunda da dikkatli olmalıdır (Değirmenci, 2017). Zamanı etkili kullanmanın sınıf yönetimine ve öğretme öğrenme sürecine katkısını şöyle sıralamaktadır:

- Diğer kişilerle daha fazla iletişim kurma imkânı sağlar.
- Okulun ve sınıfın sorunlarını çözmeye ve geliştirmeye yönelik toplantılar daha fazla yapılır.
- Öğrencilerle daha uzun süre ve faydalı bir şekilde beraber olunur (Ada &Ünal, 2000).

2.3. İletişim

Öğretmenlerin iletişim becerileri eğitim süreçlerinde etkili olan faktörlerden biridir (Pal, Halder & Guha, 2016). Yaşanan sorunları çözmek, sınıf yönetimi sürecinde avantaj sağlamaktadır. İletişim becerileri sınıf yönetiminde etkili olduğu gibi günlük ve profesyonel yaşamda ilişkilerin sürdürülmesinde iletişim hayati önem taşımaktadır (Kavrayıcı, 2020). Öğrenme sürecinin kalitesi öğrenmede kullanılan iletişimin niteliğine bağlıdır. İyi iletişim hem kişisel hem de profesyonel olarak başarılı ilişkilerin temelidir. İletişim sadece sözlü anlatımda değil jest, mimik ve beden dili bağlamında da ele alınmaktadır. Öğretmenlerin öğrencilerle kurduğu iletişim sınıf yönetiminin nasıl sağlandığını belirleyen faktörlerden biridir. Etkili bir iletişimde göz teması ve empatik bir anlayış söz konusudur. Öğretmen tarafından anlaşıldığını ve görüldüğünü hisseden öğrencinin derse katılımı ve sınıf aidiyeti daha iyi olabilmektedir (Barry, Bodenhamer & O'Brien, 2011). Öğretmenlerin istenilen iletişim becerilerine sahip olamama durumunda iletişimsel olarak karşılaştığı problemlere uygun davranışı seçmekte

güçlük çekebilmektedir. Empatik olmayan ve etkin bir dinleme içerme iletişimde mesajın alıcı tarafından dikkate alınması güçleşmektedir. Bu durum öğrencinin görülme ihtiyacının yok sayılmasına ve sınıftan kopmasına neden olabilmektedir. Bu durum sınıf yönetimini olumsuz etkileyebilmektedir. Öğrencinin seviyesine, yaşına, bilişsel durumuna göre iletişimi önemlidir. Öğrencilerle göz temasının etkili kullanılması, sesini etkili kullanması ve sınıf içi iletişimde öğretmenin vücut dilini ifade etmesi demektir. Etkin bir sınıf yönetimi için öğretmenin sözlü ve sözsüz iletişimi iyi seviyede kullanabilmesi gerekmektedir (Pal, Halder & Guha, 2016).

2.4. Davranış Yönetimi

Sınıf içinde davranış yönetimi öğretmenlerin dikkat etmesi gereken alanlardan biridir. Öğrencinin düşüncelerinin dikkate alınması, açık ve sade bir iletişim kullanılması, adil bir yaklaşım sergilenmesi, istenmeyen davranışların yaptırımlarla sonuçlandırılması ve tutarlı bir disiplin anlayışı sergilenmesi gibi birçok durum davranış yönetimi bağlamında ele alınmaktadır (Özyürek, 1996). Öğretmenler, öğrencilerin davranış yönetimleri ile ilgili durumlar için elinden geleni fazlasını yapmaktadırlar. Bu durum eğitimin sadece bilgi aktarımı olmaması ile yakından ilişkilidir. Sınıf yönetiminin zorlayıcı kısımlarından biri olan davranış yönetimi eğitimin en önemli konularındadır (Kayabaşı, 2009). Öğrenme sürecinde istenilen başarıyı yakalayabilmek ve sınıf ortamında gereken atmosferi oluşturabilmek için davranış yönetiminin dikkatli yürütülmesi gerekmektedir. Öğrencilerin davranışlarını yönetebilmek öncelikle öğrenciden beklenenlerin açık bir biçimde ifade edilmesini gerektirmektedir. Bu konuda Sieberer & Nagler (2016) aşağıda yer alan maddeleri önermektedir: Dönem başında öğrencilerle birlikte uyulması gereken sınıf kurallarını belirlemek gerekmektedir.

- Öğretmenler kuralların uygulanmasında tutarlı ve kararlı olmalıdır.
- Öğretmen tüm çalışmalarını planlamalıdır.
- Öğretmen sınıf etkinliklerini düzenli geçekleştirmelidir. Sınıfta olumsuz olan davranışlara yönelmelerine neden olacak boş zamana mahal vermemelidir.
- Öğretmen öğretim özelliklerine göre sınıfı düzenlemelidir.
- Öğretmen sınıfı sürekli kontrol altında tutmalıdır. İlgi çekici etkinliklerle dikkat toplamalıdır.
- Öğrencileri çeşitli tekniklerle ve gözlemlerle yakından tanımalıdır.
- Öğrencinin dikkatini başka yöne yönlendirerek uygun olmayan davranışlar engellenebilir.
- Uygun olmayan davranışlar gösteren öğrencinin davranışları sınırlandırma tekniği ile engellenmelidir.

Yukarıda yer alan maddeler öğretmenlerin öğrencilerden beklenen davranışları sergilemelerini sağlamaları için işlevsel tavsiyeleri içermektedir. Öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışlara dair farkındalık geliştirmeleri davranış yönetiminin kolaylaşmasına zemin hazırlamaktadır. Uygun sınırlarla çerçevelendirilen eğitsel süreçlerden verim elde etmek daha mümkündür (Ada & Ünal, 2000).

2.5. Motivasyon

Eğitimde motivasyon, öğrenciyi derse karşı güdülemek derse katılımını teşvik etmektir (Akbaba, 2006). Öğrencinin dikkati dağıldığında dikkat toparlayıcı etkinlikler yapılması ve öğrencinin olumlu davranışının pekiştirilmesidir. Sağlıklı bir şekilde öğrenmenin gerçekleşmesinde en temel basamaklardan biridir (Vatansever, 2015). Sınıf yönetiminde olumlu bir iklim ve motivasyon sağlamak şu hususlara dikkat etmesi gerektiği düşünülmektedir (Wiseman & Hunt, 2008):

1. Öğrencinin öğreneceği konu basit olarak tanıtılmalıdır.
2. Öğretmen öğrencide öğrenme ihtiyacı oluşturmalıdır.
3. Öğretmen öğrencinin dikkatini çekecek etkinliklerde bulunmalıdır.
4. Öğretmenin konuyu sunumu coşkulu ve hareketli olmalıdır.
5. Konuyu günlük hayatla ve yaşamla ilişkilendirmelidir.
6. Konuyu ilginç hale getirmelidir.
7. Ödül ve ceza sistemi etkili olmalıdır.
8. Öğrencinin yaptığı yanlışsa yada doğruysa durum kendisine açıklanmalıdır.
9. Öğrencinin etkin katılımı sağlanmalıdır (Ada & Ünal, 2000).

3. Sınıf Yönetim Profilleri

3.1. Otoriter Sınıf Yönetimi Profili

Sınıf yönetiminde otoriter olmak öğretmenin "kural koyduğu" ve çok sıkı bir şekilde uyguladığı bir yönetim profilidir. Öğretmenlerin hiçbir kuralının ve öğrencileri için hiçbir beklentilerinin olmadığı bir durum söz konusudur. Bu profilin uygulandığı sınıfların bazı özellikleri şunlardır: (Ekici, 2018).

- Sınıf kuralları katı bir şekilde yerine getirilir. Daima sınıfın sessiz olması için uyarılarda bulunulur. Sınıfın fiziki ortamı çok düzenlidir.
- Derse geç gelen öğrenciler cezalandırılır. Gereksiz izin verilmez. Öğrenciler kurallar doğrultusunda hareket eder.
- Oluşturulan kurallara daima uyulması beklenir kurallar ile alakalı sorular sorulabilir ama asla eleştiri durumu haline getirilmez.

- Yapılan davranışa dönüt bildirilmez. Öğrenci doğru ve yanlış davranışı kurallar çerçevesinde bilir.
- Sınıf içinde tek tip etkinlik vardır. Farklı alternatif etkinlikler düşünülmez. Tüm derler ona göre dizayn edilir.
- Öğrenciler dersi sadece öğretmenden öğrenirler. Bundan dolayı dersi derste sessiz bir şekilde dinlerler.
- Etkinlik konusunda öğrenciler dikkate alınmaz.
- Tüm kararları öğretmen verir. Öğrencinin pasif olduğu bir yönetim stilidir. Öğrencilerden olgun davranışlar beklenir. Kurallara uymamanın belirli cezaları vardır. Öğretmenler korku kapsamında saygınlığını kazanır (Cüceloğlu, 2002).

3.2. Takdir Edilen Sınıf Yönetim Profili

Öğrencilerin dikkate alındığı bir sınıf yönetim profilidir. Şunları sınıf yönetim profili kapsamında aktarabiliriz: (Ekici, 2018).

- Oluşturulan kuralların ön açıklamaları yapılır. Öğrenciler kurallara uymadığında dikkatli bir şekilde uyarılırlar.
- Öğrencilerin sergiledikleri davranışlara dönüt bildirilir.
- Öğrencilerin fikir paylaşımlarına değer verilir ve fikir paylaşımları için ortam oluşturulur.
- Öğrencilere yönelik sürekli etkinlikler yapılır ve öğrencilerin katılımları için sürekli desteklenir. Öğretmen yapılacak projelere gerekli desteği sağlar. Sınıf içinde etkinlik çeşitliliği vardır. Öğrenciler öğretmenden öğrendikleri kadar arkadaş ortamlarından da öğrenirler (Ekici, 2018)

3.3. Başıboş Sınıf Yönetim Profili

Öğretme beklentilerini en düşük seviyede tutmaktadır. Kurallara pek dikkat edilmez. Öğretmen sadece izlemekle yetinmektedir.

- Öğrencilere asla hayır denmez. İstenmeyen davranışlarından dolayı uyarı yapılmaz.
- Öğrenci kurallara uymadığı zaman önlemeye yönelik bir durum söz konusu olmaz sadece öğrencinin davranışları izlenir (Ekici, 2018).

4. Yöntem

4.1. Araştırmanın Yöntemi

Öğretmen algılarına göre ilköğretimde çalışan branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarını bazı değişkenlere göre tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmada "İlişkisel Tarama Modeli" kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2005). İlişkisel tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

4.2.Veri Toplama Araçları

a. Demografik Bilgiler Formu: Öğretmenlere ait demografik bilgileri toplamaya yönelik olan bu formda; cinsiyet, eğitim düzeyi, okul türü ve kıdem gibi özellikler yer almaktadır.

b. Sınıf Yönetimi Ölçeği*:* Yüksel (2013) tarafından geliştirilen ölçek, araştırmacılar tarafından uyarlanalarak kullanılmıştır. Uyarlama çalışması 250 branş öğretmeni ile yürütülmüş. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği beş alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci alt boyut "Sınıfın Fiziksel Düzeni"; ikinci alt boyut "Öğrenme-Öğretme Süreci"; üçüncü alt boyut "İletişim"; dördüncü alt boyut "Davranış Yönetimi" ve beşinci alt boyut "Motivasyon" olarak adlandırılmıştır. Ölçek maddelerinin faktör yük değerleri .44 ile .72 arasında değişmektedir. Faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı %52,37'dir. Ölçeğin güvenirliğini belirlemek için araştırmacılar tarafından yapılan iç tutarlılık analizinde Cronbach (α) katsayısı .90 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

4.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2022-2023 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde görev yapan 13547 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi, evrenden tesadüfî örnekleme yoluyla ile belirlenen 250 branş öğretmeninden oluşmaktadır.

Tablo 1.Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	135	54,0
Erkek	115	46,0
Eğitim Düzeyi		
Lisans	218	87,2
Lisansüstü	32	12,8
Kıdem Düzeyi		
1-9	75	30,0
10-19	87	34,8
19 ve üstü	88	35,2

Tablo 1'de katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %,540'ı erkektir. Ayrıca katılımcı katılımcı öğretmenlerin %87'sı lisans eğitim düzeyine sahip olduğu ve son olarak katılımcıların %35,2'sı 19 üstü kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Vol.12 /Num.1
February 2025

4.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS- 22.0 programına aktarıldıktan sonra verilerin normalliğine ilişkin analizler yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde: aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

5. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Branş öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarını bazı değişkenleregöre sahip olma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Branş öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarına sahip olma düzeyleri

Boyutlar	$\bar{X}$	**SS**	**N**
Sınıfın Fiziksel Düzeni	3,10	,74	250
Öğrenme-Öğretme Süreci	3,09	,83	250
İletişim	3,02	,89	250
Davranış Yönetimi	3,16	,80	250
Motivasyon	2,99	,77	250

Tablo 2'ye bakıldığında sınıf yönetimi ölçeğinin tamamına ait aritmetik ortalamanın ($\bar{X}$= 3,72) katılıyorum düzeyinde olduğu görülmektedir.Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimidavranışlarını yüksek düzeyde algıladıkları söylenebilir. Branş öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları açısından fark olup olmadığını değerlendirmek için gerekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Cilt:12 / Sayı:1
Şubat 2025

Tablo 3 Branş öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi sonuçlar

Boyut	Cinsiyet	N	$\overline{x}$	S	t	sd	P
Sınıfın Fiziksel Düzeni	**Kadın**	135	3,11	,87	-1, 55	851	,210
	Erkek	115	3,36	,58			
Öğrenme-Öğretme Süreci	**Kadın**	135	3,25	,96	-1,75	259	,364
	Erkek	115	3,00	,71			
İletişim	**Kadın**	135	2,69	,39	-1,66	365	,274
	Erkek	115	2,85	,44			
Davranış Yönetimi	**Kadın**	135	3,01	,49	-1,94	178	,256
	Erkek	115	2,99	,81			
Motivasyon	**Kadın**	135	3,02	,69	-3,41	961	,145
	Erkek	115	3,10	,76			

*p>0,05

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre okul branş öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarına göreanlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (t=.-1,66; p=.249). P değeri 0,05 ten büyük olduğu için öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.Branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının eğitim düzeyi değişkenine ilişkin t-testi sonuçlar

Boyut	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
Sınıfın Fiziksel Düzeni	**Lisans**	218	3,05	,68			
	Yüksek Lisans	32	3,03	,42	,874	374	,177
Öğrenme-Öğretme Süreci	**Lisans**	218	3,13	,59			
	Yüksek Lisans	32	3,09	,87	,354	741	,254
İletişim	**Lisans**	218	3,11	,68			
	Yüksek Lisans	32	3,08	,73	,697	690	,541
Davranış Yönetimi	**Lisans**	218	3,17	,69			
	Yüksek Lisans	32	3,19	,87	,469	566	,365
Motivasyon	**Lisans**	218	3,21	,88			
	Yüksek Lisans	32	3,02	,73	,258	378	,120

*p>0,05

Tablo 4’e incelendiğinde öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (t[,530]= 291; p>0,05). Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının öğretmenlerin çalışma süresine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5. Branş öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının kıdem değişkenine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Kıdem	N	$\bar{X}$	ss	Varyansın kaynağı	sd	F	p	Anlamlı fark
Sınıfın Fiziksel Düzeni	1-9	75	3,20	,85	Gruplar arası	87	,674	,265	---
	10-19	77	3,41	,69	Gruplar içi	80			
	19 ve üstü	78	3,36	,67	Toplam	98			
Öğrenme-Öğretme Süreci	1-9	75	3,12	,55	Gruplar arası	101	,632	,152	---
	10-19	77	3,02	,45	Gruplar içi	122			
	19 ve üstü	78	3,09	,41	Toplam	99			
İletişim	1-9	75	3,23	,102	Gruplar arası	87	,554	,204	---
	10-19	77	3,33	,95	Gruplar içi	77			
	19 ve üstü	78	3,27	,83	Toplam	69			
Davranış Yönetimi	1-9	75	3,24	,61	Gruplar arası	85	,710	,144	---
	10-19	77	3,26	,65	Gruplar içi	77			
	19 ve üstü	78	3,28	,88	Toplam	78			
Motivasyon	1-9	75	3,22	,96	Gruplar arası	69	,587	,320	---
	10-19	77	3,24	,82	Gruplar içi	65			
	19 ve üstü	78	3,26	,74	Toplam	58			

*p>0,05

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlere göre sınıf yönetimi davranışlarının mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı görülmektedir (F= ,631; p = .217). Bu kapsamda farklı mesleki kıdemlere sahip öğretmenlerin birbirine yakın algılara sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç

Bu araştırma, ilköğretimde çalışan branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının

incelenmesi amaçlamıştır. Araştırmaya toplamda 250 kişi katılım göstermiştir. Araştırmada branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları ile cinsiyet, yaş, eğitim durum değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.Araştırma bulgularının, paralellik gösterdiği araştırmalar bulunmaktadır. Akgün & Dinçer (2015)'in yaptığı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermediğini görülmüştür. Çalışma sonucumuzu destekler niteliktedir. İlgar (2007)'ın ilköğretim öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmasında medeni durum ile sınıf yönetimi becerileri arasında evli ve diğer medeni durumda olanların lehine anlamlı bir fark olup, bekar öğretmenlerden daha yüksek düzeyde sınıf yönetimi becerilerine sahip olduklarını bulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu öneriler getirilebilir: Sınıf öğretmenlerinde sınıf yönetim düzeyleri incelenebilir. Araştırma evreni genişletilebilir.

Kaynaklar

Ağaoğlu, E. (2012). Sınıf Yönetimi ile İlgili Genel Olgular. Kaya, Z. (ed.), *Sınıf Yönetimi.* Pegem Akademi.

Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 343-361.

Akgün, E. (2013). Okul Öncesi Eğitimde Sabah Rutinlerinin İncelenmesi: Fransa Örneği/A Study on Morning Routines in Preschool Education: The Case of France. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(24), 77-85.

Akgün, E. & Dinçer, Ç. (2015). Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim, 40*(177), 187- 201.

Balay, R. (2012). *2000'li Yıllarda Sınıf Yönetimi.* Pegem Akademi.

Barry, B. E., Bodenhamer, J. & O'Brien, Jr, J. J. (2011). *Student nonverbal communication in the classroom. In American Society for Engineering Education* (pp. 1-14). American Society for Engineering Education.

Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi.* MEB yayınları.

Boholano, H. B., Balo, V. T. M., Pogoy, A. M. and Alda, R. (2020). Technology Enriched Teaching in Support of Quality Education in the 21st Century Skills. *Solid StateTechnology, 63*(5), 6795-6804.

Cüceloğlu, D. (2002). *İçimizdeki biz*. (35. B.). Remzi.

Çalık T. (2012). Sınıf Yönetimi İle Ilgili Temel Kavramlar. *Sınıf Yönetimi*. L. Küçükahmet. (Ed). Pegem Akademi.

Değirmenci, Y. (2017). *Zaman Yolcusuna Söylenecekler*. Tahlil Yayınları.

Ekici, C. (2018). *Öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki (Çanakkale Örneği)* [Yüksek lisans tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi]. Yök Tez.

Erden, M. (2000). *Sınıf Yönetimi.* Alkım Yayınları.

Gündüz, Y. & Can, E. (2013). Öğrenci görüşlerine göre ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeyleri. Kuram *ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 19* (3), 419-446.

İlgar, L. (2007). *İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma* [Yayınlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Kalin, J., Peklaj, C., Pečjak, S., Levpuščček, M. P., & Zuljan, M. V. (2017). Elementary and Secondary School Students' Perceptions of Teachers' Classroom Management Competencies. *Center for Educational Policy Studies Journal, 7*(4), 37-62.

Karakaya, E., & Tufan, M. (2018). Social skills, problem behaviors and classroom management in inclusive preschool settings. Journal of education and training studies, 6(5), 123-134.

Kavrayıcı, C. (2020). Communication Skills and Classroom Management: The Mediating Role of Problem Solving Skills. *Journal of Teacher Education and Educators, 9*(1): 125-137.

Kaya, S., & Ağaoğlu, E. (2013). Opinions of instructors related to the physical layout dimension of virtual classroom management. *Literacy Information and Computer Education Journal (LICEJ), Special Issue, 2*(1), 1342-1350.

Kayabaşı, Y. (2009). *Sınıf Yönetimi.* Pegem Akademi.

Özyürek, M. (1996). *Sınıfta Davranış Yönetimi*. Şahin Yayınları.

Pal, N., Halder, S., & Guha, A. (2016). Study on communication barriers in the classroom: a teacher's perspective. *Online Journal of Communication and Media Technologies, 6*(1), 103-118.

Ramli, N. H., Ahmad, S., & Masri, M. H. (2013). Improving the classroom physical environment: Classroom users' perception. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 101*, 221-229.

Sarıtaş, M. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama: sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Nobel Yayınları.

Sieberer-Nagler, K. (2016). Effective classroom-management & positive teaching. *English language teaching, 9*(1), 163-172.

Turan, S. (2011). Sınıf Yönetiminin Temelleri. Şişman, M., Turan, S. (ed.), *Sınıf Yönetimi.* Pegem Akademi.

Ada, S. & Ünal, S. (2000). *Sınıf yönetimi.* Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.

Vatansever, B. H. (2015). Sınıf Yönetiminde Öğrenci Motivasyonu ve Motivasyonu Etkileyen Etmenler. *Electronic Turkish Studies, 10*(3), 10-25.

Wiseman, D. G., & Hunt, G. H. (2013). *Best practice in motivation and management in the classroom*. Charles C Thomas Publisher.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi (Afyonkarahisar ili örneği) [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.